

Інше

Терещенко Сергій Сергійович

студент

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ДИВЕРСІЯ ОРГАНАМИ СБУ

***Анотація.** В статті розглянуто основні напрямки в діяльності Служби безпеки України щодо попередження кримінального правопорушення диверсія. З'ясовано органи Служби безпеки України активно працюють над профілактикою, виявлення та розслідування кримінальних проваджень стосовно диверсійної діяльності в Україні. Діяльність цього органу здійснюється на основі дотримання прав і свобод людини.*

***Ключові слова:** диверсія, попередження диверсії СБУ, кримінальне правопорушення.*

На сьогоднішній день проблема попередження кримінального правопорушення диверсія безпосередньо пов'язана з кваліфікацією на практиці, а тому її вирішення безпосередньо визначає правильність і точність такої кваліфікації, захист національної безпеки від диверсійних дій та захист особи від невинуватого кримінального переслідування. Ця проблема також підкреслюється загальною ситуацією в Україні, яка характеризується збільшенням кількості диверсійних дій.

Кримінальне правопорушення «диверсією» в кримінальному праві досліджували багато науковців, а саме: М.І. Бажанов, М.І. Коржанський, Є.В. Лашук, А.А. Музика, М.І. Панов, А.А. Пінаєв, В.Я. Тацій, О.В. Шамара та деякі інші вчені.

Метою є дослідження попередження органами СБУ такого кримінального правопорушення як диверсія.

Науковцями, які досліджують поняття «диверсія», створена умовна класифікація, згідно з якою існують диверсії в різних сферах, проте форми сучасних диверсій є практично не дослідженими. Серед основних причин обмеженого підходу вчених до їх дослідження є такі: 1) практична складність доведення належними і допустимими доказами факту диверсійної діяльності, яка охоплюється диспозицією ст. 113 Кримінального кодексу України [1] (далі – ККУ), наслідком чого є розслідування скоєних диверсій за іншими статтями чинного кримінального закону; 2) негативні прояви так званого «людського фактора», які полягають у практичній зацікавленості слідчих підрозділів у більш стислих строках досудового слідства та передачі обвинувального акта в судові інстанції. Звісно, до таких дій слідчих спонукають «показники», тому, щоб отримати хороші результати проведеного досудового слідства, працівники слідчих органів, обирають ту статтю кримінального закону, яку «простіше» застосувати до підозрюваної особи та довести це належними засобами доказування.

Явище кібердиверсії часто використовується в так званій «гібридній війні», яка зараз ведеться між Росією та Україною. Існує багато визначень «гібридної війни», але ми розуміємо гібридну війну як поєднання принципово різних способів ведення легальної та незаконної війни, які поєднують малу чи велику війну з використанням кібервійни.

У гібридній війні Росія приховує пряме вторгнення в Україну, а також використовує гібридний саботаж проти України, перекладає свою пряму участь у гібридній війні на інших, різними способами приховує свою диверсійну діяльність проти України, так що дії Росії можна класифікувати як гібридні саботаж.

Гібридна війна - це диверсійний акт, при якому неklasичні методи використовуються для боротьби зі спеціально навченими військовими зі штатного підрозділу спецназу та нерегулярних збройних формувань, найманцями, повстанцями, терористами, прийнятими громадянами тощо, переодягненими в цивільні особи. та вчинити такі види диверсій: класичний саботаж, інформаційно-ідеологічний та кіберсаботаж, класифікація яких перетинає принципово різні статті Особливої частини КК, у яких неможливо зробити висновок про кримінальне правопорушення, передбачене ст. 113 КК [2, с.232-233].

У Законі України «Про службу безпеки України», СБУ – державний орган спеціального призначення, з правоохоронними функціями який забезпечує державну безпеку України [3, ст.1]. Діяльність цього органу здійснюється на основі дотримання прав і свобод людини.

СБУ, як завжди, системно протидіє диверсійним проявам. Зокрема, у більшості регіонів Служба протягом квітня 2021 року провела низку антитерористичних навчань, відпрацювалися дії із захисту стратегічно важливих об'єктів і державних кордонів.

У СБУ діє гаряча лінія.

На неї потрібно телефонувати у випадку, якщо ви:

- маєте інформацію про наміри здійснення терористичної, диверсійної діяльності або інших протиправних дій;
 - помітили підозрілих осіб, які виявляють підвищений інтерес до військових об'єктів, будівель органів державної влади, об'єктів критичної інфраструктури та місць масового перебування людей;
 - побачили підозрілі транспортні засоби чи безпілотні літальні апарати поблизу стратегічних об'єктів;
 - виявили підозрілі предмети чи засоби ураження у громадських місцях.
- Інформація, отримана через телефон довіри СБУ, є конфіденційною і буде ретельно перевірена [4].

У Херсонській та Волинській областях служба контррозвідки СБУ розкрила цілі розвідувальні мережі. Першу очолив працівник облдержадміністрації, а представники другої збирали інформацію про військові об'єкти в регіоні.

За даними контррозвідки, у 2020 році було розпочато 288 кримінальних переслідувань за злочини проти основ національної та громадської безпеки.

З цих проваджень 76 стосуються державної зради, 50 - терористичної та диверсійної діяльності, 9 - втручання у територіальну цілісність та недоторканність України, 4 - шпигунства [4].

Підсумовуючи зазначимо, що органи Служби безпеки України активно працюють над профілактикою, виявлення та розслідування кримінальних проваджень стосовно диверсійної діяльності в Україні. Діяльність цього органу здійснюється на основі дотримання прав і свобод людини. У СБУ активно діє гаряча лінія.

Література

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Пелещак Р.О. Кібердиверсія як форма сучасної диверсійної діяльності. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ, 2017. Вип. 3. С.225-243.
3. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
4. Підготовка диверсій і терактів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3162156-pidgotovka-diversij-i-teraktiv-cogoric-sbu-zatrimala-11-agentiv-specsluzb-rf.html>